

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **P. P.**, zast. advokátkou Mgr. Ing. L. J., proti žalovanému: **Pozemkový úřad Cheb**, se sídlem v Chebu, Františkánské náměstí 3, o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 16. 10. 2003, č. j. 30 Ca 133/2003 - 15,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

II. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností, předloženou Nejvyššímu správnímu soudu dne 12. 1. 2004, žalobkyně (dále též stěžovatelka) napadá usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 16. 10. 2003 pod č. j. 30 Ca 133/2003, kterým byla výrokem I. žaloba stěžovatelky odmítnuta, rovněž návrh na přiznání odkladného účinku žalobě byl odmítnut výrokem II., dále bylo vysloveno výrokem III., že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, a výrokem IV., že žalobkyni se vrací soudní poplatek zaplacený ve výši 2.000,- Kč, a to z účtu Krajského soudu v Plzni do 30ti dnů od právní moci tohoto usnesení.

Předmětnou žalobou se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí Pozemkového úřadu Cheb ze dne 23. 9. 2003, č. j. PÚ/2760/2003, který postupem dle § 11 odst. 8 zákona

č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, rozhodl o výměně vlastnických práv k vyjmenovaným pozemkům v katastrálním území H., město H., dále o přechodu vlastnických práv k pozemkům, na nichž se nacházejí společná zařízení a o zřízení věcných břemen k dotčeným pozemkům v uvedeném rozsahu.

V odůvodnění výše uvedeného usnesení Krajský soud v Plzni konstatuje, že se žalobkyně domáhala přezkoumání rozhodnutí v soukromoprávní věci a k projednání této věci je založena pravomoc obecného soudu.

Stěžovatelka směřuje svoji kasační stížnost do výroků pod bodem I. až III. usnesení KS v Plzni, a tvrdí, že v napadeném rozhodnutí byla nesprávně posouzena právní otázka, že správní orgán při zjišťování skutkové podstaty (zda stěžovatelka podala substituční žalobu) porušil zákon a že napadené rozhodnutí je nezákonné, a shledává tak kasační důvod zejména ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a), b) a e) s. ř. s.

Stěžovatelka podotýká, že z ustanovení § 11 odst. 9 zákona č. 139/2002 Sb. vyplývá, že rozhodnutí dle předchozího odst. 8, lze vydat pouze v tom případě, pokud nebyla u příslušného soudu uplatněna substituční žaloba proti rozhodnutí vydanému podle odst. 4 § 11 zákona č. 139/2002 Sb., t. j. žaloba proti rozhodnutí o schválení návrhu pozemkových úprav. Pokud tedy taková žaloba byla podána, rozhodnutí o výměně a přechodu vlastnických práv dle § 11 odst. 8 zákona nelze vydat. Dále pak stěžovatelka řádně doložila, že příslušnou substituční žalobu, tj. žalobu ve věci samé, kdy soud v občanském soudním řízení o pozemkové úpravě rozhodne sám, včas podala, v souladu s poučením Nejvyššího správního soudu. Je tedy zřejmé, že již zde probíhá občanské soudní řízení ve věci samé a že toto řízení ještě nebylo pravomocně ukončeno. To znamená, že zde nastala překážka litispendence neboli překážka věci zahájené. Za tohoto stavu není dost dobře možné vyhovět a úspěšně realizovat doporučení Krajského soudu a podat substituční žalobu u Okresního soudu v Chebu – takto zahájené řízení by muselo být zastaveno. Pokud by stěžovatelka akceptovala stanovisko napadeného rozhodnutí, ochrany se nedovolá a tato jí bude upřena. Podstata věci dle názoru stěžovatelky totiž spočívá v tom, že správní orgán – pozemkový úřad – rozhoduje ve věci dál, i když byla podána substituční žaloba dle části páté o. s. ř. a zákon č. 139/2002 Sb. za tohoto stavu neumožňuje správnímu orgánu dále ve věci rozhodovat. Správní orgán tak zjevně nerespektuje zákon a jeho rozhodnutí nelze považovat za rozhodnutí vydané v mezích zákonné pravomoci správního orgánu [viz speciální ustanovení § 68 písm. b) s. ř. s.]. Stěžovatelka se domnívá, že její žaloba je přípustná. Opačný výklad by v podstatě činil správní orgán nedotknutelným. Stěžovatelka navrhuje zrušení označeného usnesení Krajského soudu v Plzni a vrácení věci k dalšímu řízení, dále přiznání odkladného účinku kasační stížnosti z důvodu hrozby zápisu a realizace věcných práv.

Z vyjádření žalovaného je patrné tvrzení, že žalovaný rozhodoval v mezích své zákonné pravomoci, když pozemkové úpravy nepředstavují vyvlastnění vlastnického práva v pravém slova smyslu, protože v podstatě jsou hromadnou dobrovolnou směnou vlastnických práv dotčených vlastníků. Toto má pozemkový úřad podložené usnesením Nejvyššího správního soudu č. j. 7A 121/2001 - 26 ze dne 18. 2. 2003, kdy řešil žalobu paní P. P. proti rozhodnutí Ministerstva zemědělství – Ústřednímu pozemkovému úřadu ze dne 17. 9. 2001, č. j. 19414/01-5010Ži. Svým opravným usnesením ze dne 29. 4. 2003 Nejvyšší správní soud poučil žalobkyni, že může podat do jednoho měsíce od právní moci usnesení žalobu u místně příslušného okresního (obvodního) soudu. Paní P. P. dle opravného usnesení žalobu u místně příslušného soudu nepodala. Toto si před vydáním rozhodnutí o výměně a přechodu a o

zřízení věcných břemen k dotčeným pozemkům Pozemkový úřad písemně ověřil u Okresního soudu v Chebu. Stěžovatelka podala prostřednictvím svého právního zástupce dne 17. 4. 2003 k Městskému soudu v Praze substituční žalobu dle původního poučení výše uvedeného usnesení Nejvyššího správního soudu v Brně č. j. 7 A 121/2001-26 ze dne 18. 2. 2003. V této věci podala také podnět k přezkoumání rozhodnutí č. j. PÚ/2760/2003 ze dne 23. 9. 2003 mimo odvolací řízení k Ministerstvu zemědělství ČR - Ústřednímu pozemkovému úřadu. Pozemkový úřad v Chebu v současné době v řízení o pozemkové úpravě nepokračuje, protože v této záležitosti rozhoduje nadřízený správní orgán.

V posuzovaném případě kasační soud sdílí názor vyjádřený v napadeném usnesení Krajského soudu v Plzni, ani nemá důvod se odchýlit od stanoviska, jež ve věcech týkajících se pozemkových úprav podle zákona o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech opakovaně judikoval (např. 7 A 30/2001, 7 As 2/2003, 7 A 38/2002). Na tom nemůže ničeho změnit skutečnost, že jde o rozhodnutí podle § 11 odst. 8 zák.č. 139/2002Sb., neboť ani rozhodnutí o výměně vlastnických práv, přechodu vlastnických práv k pozemkům, či zřízení věcných břemen k dotčeným pozemkům zde nevybočuje z rámce občanskoprávních vztahů, a že tudíž jde o věc soukromoprávní povahy. Proto ani další argumentace nemůže být vedena jiným, než naznačeným směrem, ani odlišně od dříve publikovaného stanoviska. Pozemkové úpravy ve své většině nepředstavují vyvlastnění vlastnického práva v pravém slova smyslu, protože v podstatě jsou hromadnou dobrovolnou směnou vlastnických práv dotčených vlastníků. Ochrana těchto vlastníků, kteří s prováděnými úpravami nesouhlasí, je tu dána a je zajištěna ve smyslu čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, a to cestou pořadu práva, totiž podáním žaloby v občanském soudním řízení podle části páté občanského soudního řádu ve znění zákona č. 151/2002 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím soudního řádu správního. Podle § 11 odst. 4 zák. č. 139/2002 Sb., pozemkový úřad rozhodne o schválení návrhu pozemkové úpravy, pokud s ní souhlasí vlastníci aspoň tří čtvrtin výměry půdy pozemků. Ve svých důsledcích samotný postup správního orgánu s sebou přináší nikoli převládající autoritativní zásah orgánů veřejné moci vrchnostenským způsobem, nýbrž předpokládá se role arbitra, který za přesně vymezených podmínek může vydat rozhodnutí o schválení návrhu pozemkové úpravy, totiž pokud s ní souhlasí vlastníci alespoň tří čtvrtin výměry půdy dotčené pozemkovou úpravou. Konečně tento postup lze připodobnit typicky občanskoprávnímu soukromoprávnímu vztahu týkajícího se způsobu řešení vzájemných vztahů v rámci podílového spoluvlastnictví (§ 139 obč. zák.). Ani v případě pozemkových úprav není důvod uvažovat v odlišných kategoriích, protože opět jde pouze o způsob řešení sporů vzniklých v rámci určitého vlastnického vztahu mezi více vlastníky, o čemž je nadán rozhodovat nikoli soud v prvním stupni, nýbrž správní orgán. Nejinak je tomu v rámci postupu dle osmého odstavce, podle něhož schválený návrh je závazným podkladem pro rozhodnutí pozemkového úřadu m.j. o výměně nebo přechodu vlastnických práv, určení výše úhrady a lhůty podle § 10 odst. 2. popřípadě o zřízení nebo zrušení věcného břemene k dotčeným pozemkům. Zákonodárce umožňuje soudní kontrolu i tohoto postupu správního orgánu, a to cestou podání žaloby ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci usnesení, jímž je tento návrh odmítán soudem. Přitom žaloba má být podána okresnímu soudu, jehož místní příslušnost je dána ustanovením § 7 odst. 2 s. ř. s., totiž místně příslušným je soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v posledním stupni nebo jinak zasáhl do práva toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Námitka litispendence není důvodná, neboť způsob obrany proti rozhodnutí správního orgánu stanoví zákon, a lze se tudíž cestou soukromoprávní žaloby domáhat soudní ochrany proti každému takovému v řadě vydávanému rozhodnutí. Poučení Krajského soudu v Plzni tak bylo podáno v souladu se zákonem a předpoklad upření soudní ochrany nebyl namístě.

Věc byla Nejvyššímu správnímu soudu předložena po uplynutí lhůty pro podání žaloby u obecného soudu ve smyslu poučení uvedeného v napadeném usnesení. Soud věc vyřídil mimo pořadí věcí, v jakém k němu došly (§ 56 s. ř. s.). V daném případě nebylo důvodné rozhodovat o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť Krajský soud v Plzni nerozhodoval věcně, nýbrž toliko procesním rozhodnutím žalobu odmítal a současně sám žalobě odkladný účinek odmítl přiznat. Za té situace rozhodnutí Nejvyššího správního soudu nemůže prolomit účinky právní moci správních rozhodnutí, když rozhodnutí soudu 1. stupně do práv a povinností stěžovatelky, jak jsou uvedeny v rozhodnutí žalovaného správního orgánu, nezasáhlo. Je proto vyloučeno, byť nepřímé dotčení, samotného rozhodnutí správního orgánu a stejně tak i stěžovatelkou očekávaný výsledek, tj. odvrácení zápisu a realizace věcných práv.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. Protože úspěšný žalovaný žádné náklady neuplatňoval, resp. mu žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, soud mu nepřiznal náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 15. 11. 2004

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu